

УДК 339.9(477)(53)

СУЧАСНІ ЕКОНОМІЧНІ ЗВ'ЯЗКИ УКРАЇНИ З КРАЇНАМИ АРАБСЬКОГО СХОДУ

Студ. А.В. Замаріна, гр. БЕП-1-16

Науковий керівник проф. В.В. Бугас

Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Метою роботи є формування цілісного уявлення про сучасний стан економічних відносин України з країнами Арабського Сходу. А завдання — здійснити аналіз економічних відносин встановити основні тенденції, виявити проблеми та запропонувати шляхи їх вирішення.

Об'єкт дослідження є сучасні економічні відносини України з країнами Арабського Сходу.

Методи та засоби дослідження.

1) синергетичний метод дозволяє проаналізувати економічні зв'язки з країнами Арабського Сходу.

2) метод системного та структурного аналізу дозволяє розглянути країни як складну соціальну систему, яка має декілька підсистем, що постійно взаємодіють;

3) поєднання синергетичного та системного методів дозволяє пояснити особливості розвитку економічної системи.

4) структурно- функціональний та інституціональний методи дозволяють розкрити зміст політичних та економічних зрушень в країнах;

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів: дослідження місця і ролі України з країнами Арабського Сходу, визначається особливою актуальністю тому, що, на нинішньому етапі глобалізаційного розвитку світової цивілізації різні країни світу, в тій чи іншій мірі, переживають процеси трансформації всіх сфер людського життя;

Близький Схід у цілому не вважається найбагатшим регіоном світу. Проте, серед арабських країн регіону є держави, які можна віднести не лише до багатих, а до дуже багатих країн. Це, передусім, забезпечені нафтою та природним газом монархії Перської затоки – Саудівська Аравія, Об'єднані Арабські Емірати, Кувейт, Катар. Золотовалютні резерви кожної з цих країн оцінюється в десятки мільярдів доларів. Так, без урахування золотого запасу фінансові резерви Саудівської Аравії у 1998 р. склали 7 млрд 520 млн дол. США, ОАЕ – 9 млрд 77 млн дол. США, Кувейту – 3 млрд 947 млн дол. США. Приватні та державні інвестиції країн Перської Затоки за кордоном, за різними оцінками, складають від 800 млрд дол. США до 1 трлн дол. США. При цьому капіталовкладення в арабському світі складають всього 5 % від загальної суми інвестицій, а в країнах Заходу – більше 70 %. Лише капітали, що розміщені за кордоном вихідцями з країн Ради співробітництва арабських держав Перської затоки оцінюється у 162 млрд дол. США. Важливою складовою зовнішньоекономічних відносин України є зовнішньоекономічна діяльність регіонів України, яка відкриває для країни великі перспективи на різних світових ринках. Одним із красномовних прикладів цього є економічне співробітництво України з країнами Близького Сходу.

Встановлення дипломатичних відносин між Україною та ОАЕ, що відбулося у жовтні 1992 року, та відкриття Посольства України в Абу-Дабі у жовтні 1993 року можна вважати початком практичної реалізації близькосхідного напрямку зовнішньої політики України. Економічним стимулом розбудови двосторонніх відносин між Україною та ОАЕ був пошук нових та альтернативних ринків для просування вітчизняної продукції (на початковому етапі це здебільшого стосувалося традиційних

предметів українського експорту - металургійної та хімічної продукції). 16-17 квітня 1993 року відбувся візит в ОАЕ урядової української делегації на чолі з тодішнім Прем'єр-міністром України Л. Кучмою, під час якого були проведені переговори щодо налагодження двостороннього співробітництва між Україною та ОАЕ.

21 жовтня 1993 року в ОАЕ прибула передова група Посольства на чолі з Тимчасовим Повіреном у справах України в ОАЕ О. Семенцем, а з 1 січня 1994 року почало діяти Посольство України в ОАЕ. У 1995 році була укладена міжурядова угода про торговельно-економічне співробітництво, а в 1996 році було парафровано ще дві угоди в сфері економіки (про уникнення подвійного оподаткування та про взаємний захист інвестицій).

Основним засобом реалізації інтересів України в сфері економічного співробітництва було обрано "масоване вторгнення" на еміратський ринок шляхом участі українських експозицій у численних міжнародних виставкових заходах, що проводяться в ОАЕ на регулярній основі. Свого часу така тактика принесла відчутні позитивні результати, оскільки дозволила достатньою мірою репрезентувати можливості вітчизняної економіки та її готовність до розгортання широкомасштабного співробітництва з ОАЕ та іншими державами регіону, зокрема, у традиційних для України експортних галузях (металургія, хімія), продукція яких користується тут підвищеним попитом.

На сьогодні між Україною та ОАЕ укладено 3 міжурядові Угоди: про економічне, торговельне та технічне співробітництво (березень 1995 р.); про сприяння та взаємний захист інвестицій (січень 2003 р.); про уникнення подвійного оподаткування (січень 2003 р.) та низка документів міжвідомчого характеру. Аналіз нинішнього стану двосторонніх економічних відносин свідчить про реальні можливості їх активізації за рахунок збільшення товарообігу по вже існуючих напрямках співпраці (продукція металургійної та хімічної промисловості), а також використовуючи нереалізовані до цього часу резерви, насамперед потенціал України у галузі машинобудування (авіаційна, суднобудівна промисловість), у сфері високих технологій, агропромислового комплексу тощо.

У структурі товарного експорту України в ОАЕ основну частину (в середньому близько 80-85 % від загального обсягу) складають чорні метали та вироби з них (такі як, прокат плоский із заліза або нелегованої сталі, напівфабрикати із заліза або нелегованої сталі, прутки та бруски гарячекатані, а також кутки, фасонні та спеціальні профілі із заліза або нелегованої сталі). Водночас, поступово відбувається покращення структури експорту товарів з України до ОАЕ, поява на місцевому ринку високотехнологічної продукції української промисловості: комплектуючих для авіаційної техніки, збільшення експорту устаткування та механізмів.

В імпорті з ОАЕ в Україну переважну частину складають засоби наземного транспорту, устаткування та механізми, текстиль та текстильні вироби, фініки, лікарські засоби, парфуми, чай та соки.

Висновок: Політична підтримка зусиль регіонів України та більш ефективне поширення інформації про себе на Близькому і Середньому Сході гарантовано дадуть значне покращення багатостороннього взаємовигідного співробітництва з більшістю арабських держав. Для якісної і швидкої зміни ситуації в даному напрямі необхідне дотримання двох умов: предметне і більш тісне співробітництво регіонів із Міністерством закордонних справ, зовнішньоекономічними відомствами і ТПП України, а також вивчення на експертному рівні перспектив і можливостей просування українських регіонів на близькосхідних ринках, поширення на Близькому Сході інформації про можливості співпраці з українськими регіонами в різних сферах, зокрема, шляхом проведення бізнес-форумів і презентацій окремих регіонів.